

FØYEN
TORKILDSEN

Årets dom. LE-2016-82204. Tolkning av Statens vegvesens prosesskode

Advokat Andreas Rostveit

Tolkning av entreprisekontrakter inngått etter åpen anbudskonkurranse – LE-2016-82204 – Dobloug dommen

Agenda:

- Sakens problemstilling
- Tolkningen
- Kommentar til lagmannsrettens premisser
- Oppsummerende merknader

Mål for dagen

Problematisere klarhetskravet; hvilke krav kan vi stille til partene når det skal inngås en entreprisekontrakt i en åpen anbudskonkurranse?

Tolkning av SVV - kontrakter

Pkt. 1 - bruksområde

Den skal gi ensartede regler for utførelse, kontroll og oppmåling av samme arbeidsart. Den skal lette arbeidet ved utarbeidelse av tilbudsgrunnlag. Dette vil også gjøre det langt enklere for entreprenører å prissette arbeidene, fordi omfang og krav til de enkelte arbeider vil være likt fra tilbud til tilbud, og være angitt i en standardisert, kjent tekst.

Tolkning av SVV – kontrakter

2.3 Generell disposisjon

De spesifiserende tekstene for prosessene er bygd etter følgende generelle disposisjon:

- a) Omfang
- b) Materialer
- c) Utførelse
- d) Toleranser
- e) Prøving, kontroll
- x) Mengderegler

For alle punkter a) – x) vil tegninger og/eller spesiell beskrivelse kunne utfylle spesifikasjonen av den enkelte prosess.

Det er et fåtall prosesser hvor det er angitt spesifiserende tekster under alle disse punktene.

Tolkning av SVV - kontrakter

4.2 Avvik/suppleringer til Prosesskoden

I forbindelse med en rekke prosesser vil det være behov for presisering av hvor arbeidet skal utføres, og det kan være nødvendig med tekniske bestemmelser som er avhengige av lokale forhold/prosjekteringsforutsetninger, og som derfor ikke kan standardiseres. Det forutsettes at konkurransegrunlaget kap. D1 "Beskrivelse og mengdefortegnelse" etter behov suppleres med en spesiell beskrivelse hvor det tas med tilføyelser, unntak og endringer i forhold til Prosesskodens formuleringer.

Tolkning av SVV kontrakter. Anbudsrettens klarhetskrav – Rt-2012-1729 (Mika)

Kort om faktum:

Standard tekst i SVVs prosesskode:

«71 MURER

a)Prosesen omfatter levering av materialer til og alle arbeider med bygging av murer av naturstein, plasstøpt betong, betongelementer, metall, steinkurver m.v., inklusive evt. forblending og mønsterforskaling.

Tekst i konkurransegrunnlaget:

«71.1 Murer av naturstein

a)Prosesen omfatter nødvendig graving utover vegens prosjekterte profil, samt evt. avstempling eller spunt, eventuell sprenging av fot, nødvendig fundament, eventuelt støpt såle, fuging og baktopp inkl. armering, nødvendig mellomlagring og ekstra transport, samt oppføring av mur.

Statens vegvesens prosesskode – hierarkisk system

Spørsmålet i saken var om entreprenøren hadde krav på tillegg for levering av stein til mur i skjæring og fylling.

Tolkning av SVV kontrakter. Anbudsrettens klarhetskrav – Rt-2012-1729 (Mika)

Samme rettslig utgangspunkt som Byggholt dommen.

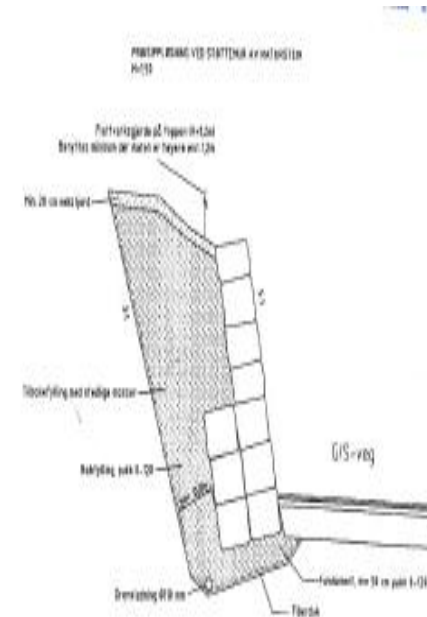
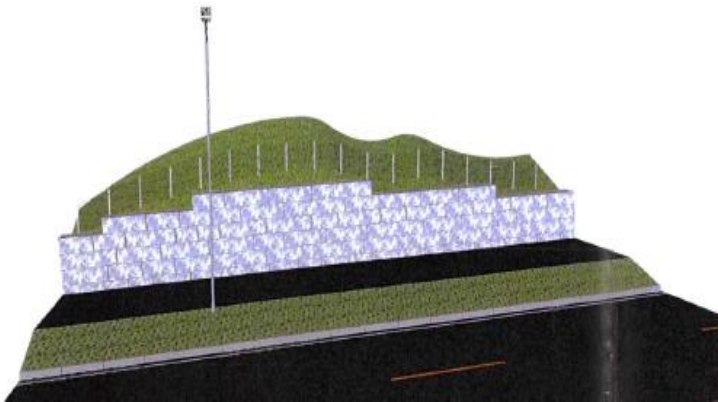
Har satt klarhetskravet i et annet lys:

Til tross for at det på enkelte punkter kan påvises en viss inkonsekvens i beskrivelsen i anbudsdokumentene, finner jeg at dette likevel ikke rokker ved det som framstår som Vegvesenets intensjon, nemlig at stein til murarbeidet skulle hentes utenfor anlegget og prises av tilbyderen. Det er ved fastleggingen av innholdet i konkurransegrunnlaget av sentral betydning at dette leses i sammenheng med dets oppbygging og grunnleggende system, slik dette er redegjort for i anbudsdokumentene. Jeg er på denne bakgrunn kommet til at kravet om prising av steinen på en klar nok måte framgår av ordlyden.

Situasjonen er på dette punkt en annen enn det som var forholdet i Byggholt-saken. Selv om det gjelder et krav til klarhet i utformingen av konkurransegrunnlaget, kan ikke dette strekkes så langt at tilbyder ved enhver mulig uklarhet uten videre kan legge til grunn den forståelsen som er vedkommendes interesse, når det framstår som klart hva anbudsinnbyderen har ment. En slik adgang ville kunne åpne for en uheldig jakt på uklare formuleringer og spekulasjoner i tekstutformingen.

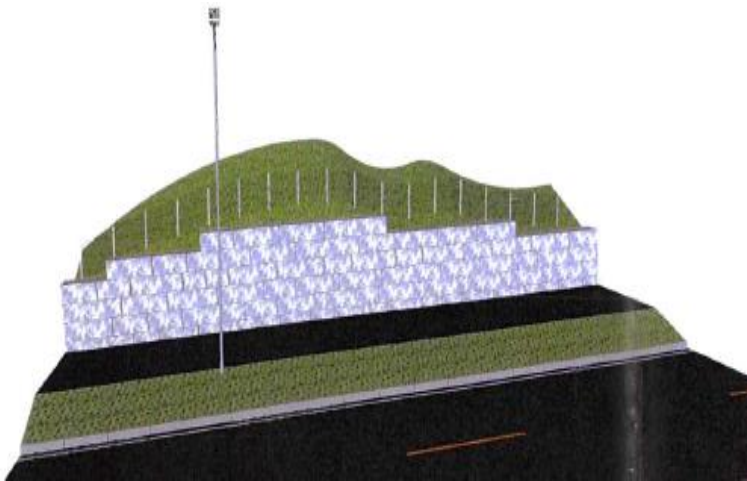
Dobloug saken – problemstilling - første versjon J001 - tilbudstegning

Mengde under prosess 71.162 = 1000 m²

Dobloug – sakens problemstilling – versjon to av tegning J001 – revidert i tilbudsfasen

Mengden under prosess 71.162 = 1700 m²

Tolkning av SVV kontrakter – Dobloug saken

P 71.162
7

Levering og oppmuring

- a) Omfatter levering og oppmuring av naturstein. Omfatter også fuging hvis angitt i den spesielle beskrivelsen.
- x) Mengden måles som vertikalprojeksjon fra underkant til overkant. Enhet: m²

*** Spesiell Beskrivelse ***

- b) Det skal benyttes granittblokker i størrelse 40 x 40 x 100 cm, råhugget.
- c) Muren skal etableres med fuger som følger samme stigningsforhold som G/S-vegen der det er mulig.

Der muren etableres fra G/S-vegen opp mot Knippa skal muren utføres med vannrette fuger.

Se tegning J001

Tolkning av SVV kontrakter – Dobloug saken

Kontraktens prosess 71 c) første avsnitt:

- c) Muren skal utføres som angitt. Hver stein skal ligge støtt i muren, med tilnærmet horisontale fuger og muren skal bygges i forband. Det skal ikke være gjennomgående vertikale fuger. Helningen skal ikke være brattere enn 3:1.

Dobloug saken – lagmannsrettens vurdering

Lagmannsretten legger, på bakgrunn av Høyesterettspraksis, følgende tolkningsprinsipper til grunn:

- Kontrakt i næring mellom profesjonelle parter; ordlyden skal ha stor vekt.
- Bestemmelsens ordlyd må blant annet leses i lys av de formål den skal ivareta og andre reelle hensyn.
- Prinsippet om objektiv tolkning står særlig sterkt i entrepriseforhold.
- Systembetragtninger kan ha betydning. Det kan være nødvendig å se alle kontraktsdokumenter i sammenheng.
- Uklarheter går utover anbydsinnbyderen.
- Er det, til tross for enkelte uklare punkter klart hva anbydsinnbyderen har ment, må tilbyder forholde seg til det.

Dobloug saken – lagmannsrettens vurdering

Lagmannsrettens tilnærming;

- Følger i liten grad ovennevnte tolkningsprinsipper.
- Lagmannsretten behandler ikke ordlyden i bestemmelsen – går altså ikke nærmere inn på den konkrete tolkningen.
- Lagmannsretten stiller derimot spørsmålet om en forstandig tilbyder kan forstå konkurransegrunnlaget på samme måte som Dobloug.
- Vektlegger deretter en del konkrete og faktiske forhold i saken.

Dobloug saken – lagmannsrettens vurdering

Lagmannsretten legger vekt på følgende momenter:

- Mengdeøkning fra 1000 m² til 1700 m² i tilbudsfasen, i kombinasjon med flere bakenforliggende støttekonstruksjoner på tegning J001.
- SVV kunne ikke dokumentere at de har sendt tilsvarende murkonstruksjoner på anbud tidligere – oppfordrer til særlig klarhet, spesielt mtp mengdeøkningen.
- SVV burde hatt en fyldigere beskrivelse.
- Lagmannsretten fant at flere misforstod; «*Ingen av de andre tilbyderne ville med SVVs oppmåling fått dekket innkjøpet av granittstein,...*».

Dobloug saken – lagmannsrettens vurdering

I nest siste avsnitt legger lagmannsretten følgende til grunn:

«Det standpunkt lagmannsretten har kommet til her, innebærer ikke at måleregelen i prosess 71.162 må endres. Det kreves kun at det gjøres klart i kokurransegrunnlaget at prosessen også omfatter «ballaststein», slik det etter at denne saken kom opp, er gjort vedrørende tilbudsbeskrivelsen for gang- og sykkelveg langs FV 162/241 i Løten i 2015» (min understrekning).

Her misforstår lagmannsretten – i Dobloug saken var partene kun uenige om forståelse av måleregelen, ikke omfangsbeskrivelsen under bokstav a).

Kort om presiseringen som ble gjort ved FV 162/241 i Løten.

Oppsummerende punkter

- Lagmannsretten skulle ha startet med en naturlig språklig forståelse av ordlyden.
- Deretter stilt spørsmål om en normalt forstandig entreprenør allikevel kunne misforstå måleregelen basert på den konkrete historikken i prosjektet.
- Det forhold at fem av seks tilbydere nokså klart hadde misforstått bestemmelsen, var trolig utslagsgivende for lagmannsretten.
- Dommen er konkret. Lav presedensverdi.

Oppsummerende punkter

De rettslige utgangspunktene; sjelden tvist om forståelse av Byggholt- og Mika dommen.

Subsumpsjonen er ofte krevende – flere tvistesaker i dag som berører klarhetskravet.

NS 3420 og prosesskoden er krevende. De som priser jobb med dette utgangspunktet, må bruke tilstrekkelig tid.

Oppdragsgivere må sørge for at entreprenører får tilstrekkelig med tid til å sette seg inn i tilbudsgrunnlaget.

Oppdragsgivere bør også være varsom med for mange presiseringer til generell tekst som ellers er dekkende.

